

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN EĞİTİM – ÖĞRETİM VE SINAV UYGULAMALARI YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1

(1) Bu Yönergenin amacı; Üsküdar Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora programlarında kayıtlı bulunan özel gereksinimli öğrencilerin özel gereksinim durumlarından dolayı ders ve sınav uygulamalarında karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmak ve başarılarına pozitif katkıda bulunmaktır.

Kapsam

MADDE 2

(1) Bu Yönerge, Üsküdar Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında kayıtlı bulunan özel gereksinimli öğrencilere yönelik uygulanan eğitim-öğretim ve ölçme-değerlendirme işlemlerine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3

(1) Bu Yönerge, 14/08/2010 tarih ve 27672 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği'nin 12'nci maddesinin (ğ) bendine,

(2) Yükseköğretim Kurulu Engelli Öğrenci Komisyonunun, Yükseköğretim Kurumlarında Engelli öğrencilerle ilgili yürütülen ara sınavlar ve final sınavlarına ilişkin 21.01.2010 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul kararında değişiklik yapılmasına ilişkin 25.08.2011 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısı kararlarına,

(3) Üsküdar Üniversitesi Senatosu tarafından 19/11/2013 tarihli ve 2013/20 sayılı Senato Kararı ile yürürlüğe giren, 11/01/2018 tarihli ve 2018/02 sayılı Senato Kararı ile değişiklik yapılan Engelli Öğrenciler Birimi Yapılanması ve Çalışma Esasları Yönergesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4

(1) Bu Yönergede geçen;

a) Üniversite: Üsküdar Üniversitesini,

b) Rektör: Üsküdar Üniversitesi Rektörünü,

c) Özel gereksinimli Öğrenci: Doğuştan ya da sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeni ile toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük ihtiyaçlarını karşılama güçlükleri olan ve koruma, bakım, iyileştirme, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yükseköğretim öğrencisini,

ç) Özel gereksinimli Sağlık Kurulu Raporu: Tam teşekküllü bir sağlık kuruluşundan temin edilen, özel gereksinimine bağlı fonksiyon kaybının değerlendirildiği ve oranının belirtildiği raporu,

- d) Okuyucu-İşaretleyici: Üsküdar Üniversitesinde görev yapan, özel gereksinimli öğrencilere sınavlarında refakat eden kişiyi,
- e) Ders: Üsküdar Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında okutulan zorunlu ve seçmeli dersler ile uygulama dersleri,
- f) Sınav: Üsküdar Üniversitesinde ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına dair yapılan ara ve final sınavları ile bu sınavlara ek olarak yapılan mazeret, bütünleme, tek ders gibi sınavları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ders Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Ders Uygulamaları

MADDE 5

(1) Ders öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırmaya yönelik ders uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir;

a) İşitme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrenci bulunan sınıflarda oturma düzeni, öğrencinin işitme cihazı kullanıp kullanmamasına bakılmaksızın, ders veren / sunum yapan öğretim elemanını, rahatlıkla görebilecekleri şekilde planlanır,

b) İşitme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrenci bulunan sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı yüzü sınıfa dönük olarak ve ses tonunu ayarlayarak ders anlatması sağlanır,

c) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin bilgisayar kullanarak, uygulamalı derslerde kullandıkları bilgisayarların sesli hale getirilmeleri ve ders notları ile kitaplarının elektronik ortamda sunulması sağlanır,

ç) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin kişisel görüş ve tartışmalar hariç olmak üzere objektif konuların işlendiği dersleri ses kayıt cihazı ile kaydetmesine izin verilir,

d) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin görsel materyallerden yararlanamayacakları için bu materyallerin kullanıldığı derslerle ilgili olarak materyaller hakkında sözlü betimleme yapılarak öğrencinin materyali kavraması sağlanır,

e) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilere dersi takip edebilmeleri için ilgili ders materyalleri (kitap, dergi, test, sunum vb.) bilgisayarlarında sesli olarak dinleyebilecekleri formatlarda (MS Word, Mp3 vb.) ders öncesinde öğrencilere verilir,

f) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrenciler için, imkânlar doğrultusunda, ders notları ve materyalleri Kabartma (Braille) tarzında ya da sesli olarak, kısmi görme engeli olanlar için büyük puntolarla hazırlanır,

g) Bedensel sorun yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıfların mimari olarak en uygun olan katlarda oluşturulması sağlanır,

h) Özel gereksinimli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda ders veren / sunum yapan öğretim elemanı, dersle ilgili hazırlayacağı slayt, sunum, sinevizyon, tepegöz vs. dokümanları, engel gruplarını dikkate alarak hazırlar,

ı) Lüzumu halinde, özel gereksinimli öğrencilerin ders takibi ve çalışmalarına destek olacak yardımcı atanabilir,

i) Dersler ya da ders programlarıyla ilgili yapılacak duyuru ve ilanlarda, özel gereksinimli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurulur,

Ders Muafiyeti

MADDE 6

(1) Özel gereksinim durumundan dolayı muafiyet isteğinde bulunan öğrencilere ders seçmeli ise eş değeri verilir, eş değeri yoksa ya da zorunlu ise ders teknolojik destek aracılığı ile veya uyarılama yapılarak verilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sınav Uygulamalarına İlişkin Usul ve Esaslar

Sınav Uygulamaları

MADDE 7

(1) Sınav öncesinde, sırasında ve sonrasında özel gereksinimli öğrencilerin, özel gereksinim durumlarından dolayı karşılaştıkları sorunları ortadan kaldırarak eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak için ve sınav uygulamalarında, başarılarının olumsuz yönde etkilenmemesine yönelik, sınav uygulamaları usul ve esasları aşağıdaki gibidir;

a) Özel gereksinimli öğrencilerin ulaşılabilirliği göz önünde bulundurularak, mümkün olduğunca binaların giriş katlarında bulunan, ulaşılması kolay, sınav salonları planlanır ve düzenlenir,

b) Özel gereksinimli öğrenci talep ederse başkalarından rahatsız olmayacakları, başkalarını da rahatsız etmeyecekleri bir ortamda tek kişi olarak iki görevli tarafından sınava tabi tutulmaları sağlanır,

c) Sınav görevlileri tarafından sınav ya da sorular ile ilgili yapılacak olan duyuru, hatırlatma ya da düzeltmelerin, özel gereksinimli öğrencilerin engel durumları göz önünde bulundurularak yapmaları sağlanır,

ç) İhtiyaç duyulması halinde, özel gereksinimli öğrencilerin, sınavlara yardımcı araç-gereçleri ile (işitme cihazı, teleskopik gözlük, prizmatik gözlük, büyüteç vb.) girmeleri sağlanır,

d) Özel gereksinim durumlarına göre öğrencilerin sınavları eğer uygunsa, çoktan seçmeli test şeklinde yapılır, aksi takdirde özel gereksinimli öğrencilerin talepleri doğrultusunda sınavlarını bilgisayar ortamında yazmaları sağlanır,

e) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin yazılı sınavlarına refakat edecek, sınav olunan dersler ile ilgili bölümün terminolojisine hâkim (öğretim görevlisi / araştırma görevlisi) olan okuyucu – işaretleyici görevlendirilir,

f) Görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilere, imkânlar dâhilinde soru kitapçığı ya da soru kâğıdı Braille (kabartma) ya da sesli olarak hazırlanır,

g) Kısmi görme kaybı olan, az gören özel gereksinimli öğrenciler için soru kitapçığı ya da soru kâğıdı 16 – 18 punto ya da daha büyük puntolarda basılmış olarak hazırlanabilir,

ğ) İşitme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrencilerin sınavları eğer uygunsa çoktan seçmeli testler şeklinde yapılır,

h) Görme, işitme, dikkat eksikliği, hiperaktivite, öğrenme güçlüğü, okuma güçlüğü (Disleksi), yazma güçlüğü (Disgrafi) vb. engeli bulunan özel gereksinimli öğrenciler, normal sınav salonlarından ayrı olarak, başkalarından rahatsız olmayacakları ve başkalarını da rahatsız etmeyecekleri salonlarda, tek kişi olarak sınav olmaları sağlanır,

ı) Okuyucu – işaretleyici ya da büyük puntolu soru kâğıdı ya da kitapçığı ile sınava giren görme sorunu yaşayan özel gereksinimli öğrenciler ile yazma ve hareket güçlüğü çeken özel gereksinimli öğrencilere sınav süresinin yarısı kadar ek süre verilir,

i) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınavlara ilaç, tıbbi malzeme ya da sıvı ile (insülin pompası vb.) girmelerine izin verilir,

j) İhtiyaç duyulması halinde özel gereksinimli öğrencilerin sınav sırasında, sınav görevlisi nezaretinde tuvalet – lavabo ihtiyaçlarını karşılamalarına izin verilir,

MADDE 8

(1) Kişinin engel türüne ve engelinin düzeyine göre aşağıdaki alternatif sınav formatlarından biri ya da zamanla geliştirilebilecek başka bir yöntem kullanılabilir;

- a) Okuyucu yardımı, akran desteği ya da bölüm hocalarının birinin yardımı,
- b) Yazıcı yardımı,
- c) Teyp kaydı, bilgisayar, hesap makinesi kullanımı,
- ç) Braille formatı,
- d) Sınav kâğıdının daha büyük puntoda baskı edilerek sunulması,
- e) Öğrencinin görüşü alınarak sözlü sınav şekli kullanılabilir.

MADDE 9

(1) Özel gereksinimi veya bir hastalığı olan öğrenci, durumunu önceden Engelli Öğrenci Birimine veya Bölüm Başkanlığına belgelemesi halinde;

- a) Sınav arasında dinlenmek,
- b) Travmatik beyin yaralanması olan öğrenci, konsantrasyonunu artırmak,
- c) Diyabeti olan öğrenci ilaç almak, yiyecek veya su ihtiyacını karşılamak,
- ç) Ağrı veya psikiyatrik sorunlar nedeniyle ilaç tedavisi altında olan öğrenci, eğer gerekiyorsa, dinlenmek veya ilacını almak,
- d) Omurilik yaralanması geçiren bir öğrenci kaslarındaki spazmı ve gerilmeleri vb. gidermek üzere egzersiz yapmak ve dinlenmek amacıyla sınavda ara talep edebilir.

Sınavlara Hazırlık

MADDE 10

(1) Özel gereksinimli öğrencinin sınavlara hazırlanabilmesi için ders notlarının önceden verilmesine, ödevler için daha uzun süre verilmesine özen gösterilmelidir. Öğretim üyesi/elemanı ders notlarını sınav öncesinde görme engeli olan öğrenciler için ses kayıtları, işitme engeli olan öğrenciler için yazılı çıktı, kısmi görme kaybı olanlar için büyük punto ile çoğaltılmış şekilde olmasına özen gösterir.

MADDE 11

(1) Öğrencinin özel ihtiyaçları duyarlılıkla dikkate alınacaktır. Ancak bu tarz muafiyetler, engellilik durumunun zaruri kıldığı muafiyetlerin ötesine geçerek, dersi alan öğrenciler arasında ayrımcılığa neden olacak tarzda bir muafiyete dönüşmeyecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Uyuşmazlık ve Hüküm Eksikliği

MADDE 12 – (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hallerde; ilgili mevzuat hükümleri ile Yükseköğretim Kurulu ve Senato Kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 13 – (1) Bu Yönerge 28.02.2019 tarihli, 2019-07 sayılı Senato kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Yürütme

MADDE 14 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Üsküdar Üniversitesi Rektörü yürütür.